

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 sierpnia 2021 r. w Warszawie

sprawy z odwołania M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zasiłek macierzyński

na skutek apelacji wniesionej przez ubezpieczoną

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 07 lipca 2020r. sygn. akt VI U 279/19

1. oddała apelację,
2. zasądza od M. D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 lipca 2020 r. sygn. akt VI U 279/19 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie M. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. z dnia 7 maja 2019 r. nr (...) (pkt 1) i zasądził od odwołującej na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Na podstawie ww. decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił M. D. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 20 lipca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona złożyła po terminie tj. w dniu 18 lutego 2019 roku wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za powyższy okres. Terminem, do którego powinna złożyć taki wniosek był dzień nie później przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy, jako okres urlopu rodzicielskiego. Wnosząc odwołanie

od powyższej decyzji M. D. wniosła o przyznanie prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 20 lipca 2018 roku do dnia 28 lutego

2019 roku. W uzasadnieniu wskazała, że nie dochowała terminu do złożenia wniosku o ten zasiłek z przyczyn od siebie niezależnych, gdyż oczekiwała na decyzję organu właściwego w Norwegii, do którego wystąpiła o wypłatę świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W dniu 17 lutego 2019 roku odwołująca złożyła między innymi wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego. Organ rentowy przyznał odwołującej zasiłek macierzyński, a odmówił prawa od dalszego świadczenia za okres urlopu rodzicielskiego. Odwołująca wskazała, że sąd ubezpieczeń ma prawo badać, czy istnieją podstawy do przywrócenia terminu do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku.

Sąd Rejonowy ustalił, że odwołująca prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą w Polsce i z tego tytułu opłacała składki na ubezpieczenia społeczne oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Od dnia 22 marca 2018 roku odwołująca zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej w Polsce, do tego momentu płaciła składki. Działalność była prowadzona od 1 stycznia 2017 roku. Równoległe prowadząc działalność gospodarczą w Polsce odwołująca od 1 lipca 2017 roku pracowała w Norwegii, będąc zatrudnioną na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

W dniu 2 marca 2018 roku odwołująca się urodziła córkę – W. D..

W dniu 31 sierpnia 2017 roku odwołująca zwróciła się do polskiego organu rentowego o ustalenie właściwego ustawodawstwa ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą w Polsce i zawartą umowę o pracę w Norwegii. Po przeprowadzenia postępowania w celu ustalenia właściwego ustawodawstwa, w dniu 20 listopada 2017 roku, ZUS wskazał odwołującej, że właściwym dla odwołującej jest ustawodawstwo norweskie - norweska instytucja zabezpieczenia społecznego. Odwołująca została poinformowana, że norweska instytucja zabezpieczenia społecznego wyda jej zaświadczenie formularz (...) będący podstawą do opłacania składek w Norwegii. Taka informacja u ustaleniu ustawodawstwa została skierowana również do organu w Norwegii. W dniu 8 grudnia 2017 roku norweska instytucja zabezpieczenia społecznego wystawiła odwołującej zaświadczenie (...), w którym potwierdziła, że podlegała ustawodawstwu Norwegii od 1 lipca 2017 roku do 5 kwietnia 2019 roku będąc zatrudnioną w Norwegii i prowadząc działalność gospodarczą w Polsce.

Po ponownym zbadaniu sprawy norweska instytucja zabezpieczenia społecznego anulowała zaświadczenie (...). Wskazała, że ze względu na brak rzeczywistego zatrudnienia w Norwegii w okresach od 1 lipca 2017 roku do 2 września 2018 roku, od 3 września 2018 roku do 5 kwietnia 2019 roku i prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek w Polsce nie podlegała ona ustawodawstwu norweskiemu, tylko ustawodawstwu polskiemu. Odwołująca w tej sprawie nie składała odwołania od decyzji anulującej jej zaświadczenie (...) ze względu na ewentualną długotrwałość procesu.

W kwietniu 2018 roku odwołująca otrzymała od norweskiego organu poświadczenie ubezpieczeniowe o członkowskie w ubezpieczeniu społecznym w Norwegii.

Ubezpieczona nie wystąpiła w czerwcu 2018 roku do ZUS z wnioskiem o przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego, dlatego, że w tym czasie dowiedziała się o możliwości wystąpienia o jednorazowe świadczenia z ubezpieczenia społecznego w Norwegii.

Wniosek o jednorazowe świadczenia z norweskiego organu ubezpieczeń społecznych odwołująca złożyła w sierpniu 2018 roku. Odwołująca nie składała do ZUS żadnych dokumentów w celu ustalenia uprawnień do świadczeń tj. zasiłku macierzyńskiego i zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego, ponieważ oczekiwała na decyzję organu norweskiego.

Od sierpnia 2018 roku do 31 stycznia 2019 roku trwało procedowanie przez organ norweskich ubezpieczeń społecznych wniosku o jednorazowe świadczenie - pomoc finansową. O tym, że nie otrzymała jednorazowego świadczenia z Norwegii odwołująca dowiedziała się listownie w dniu 12 lutego 2019 roku. Odwołująca nie odwołała się od decyzji norweskiego organu.

Pismem z dnia 15 lutego 2019 roku (data wpływu do ZUS 18 lutego 2019 roku) ubezpieczona w związku z nieprzyznaniem zasiłku macierzyńskiego w Norwegii, złożyła wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego (20 tygodni) i wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego (32 tygodnie). Złożyła również oświadczenie ojca dziecka o tym, że nie zamierza korzystać z okresu urlopu rodzicielskiego od dnia 2 marca 2018 roku do dnia 2 marca 2019 roku. Odwołująca złożyła w dniu 18 lutego 2019 roku łącznie trzy wnioski: o zasiłek

macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego (20 tygodni), o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego (32 tygodnie) oraz wniosek łączny, który zawierał zawnioskowanie o przyznanie prawa do zasiłków za oba te okresy.

Za okres od 2 marca 2018 roku do dnia 19 lipca 2018 roku odwołująca otrzymała od organu rentowego wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego tj. za pełne 20 tygodni.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. Sąd dał wiarę również zeznaniom odwołującej się, mając na względzie fakt, że fakty i okoliczności, które wskazywała w toku złożonych zeznań znalazły potwierdzenie w dokumentacji składanej przez strony postępowania. Niesporne pomiędzy stronami było to, że odwołująca wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego złożyła po terminie. Znalazło to również potwierdzenie w dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego i zeznaniach odwołującej. Jediną okolicznością, co do której Sąd nie dał odwołującej wiary jest twierdzenie, że powodem odmowy prawa do świadczeń z norweskiego systemu ubezpieczeń społecznych było ustalenie, że odwołująca nie przepracowała wymaganego okresu. Z akt sprawy wynika, że podstawą odmowy wypłaty jednorazowego świadczenia w Norwegii było ustalenie, że odwołująca w rzeczywistości nie pracowała w Norwegii od 1 lipca 2017 roku, co skutkowało anulowaniem zaświadczenia (...) o podleganiu do systemu norweskiego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że kwestię ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, do których należy zasiłek macierzyński reguluje ustawa z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 i art. 29a ust. 1 ww. ustawy zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko; świadczenie to przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego. Kodeks pracy przewiduje uzyskiwanie prawa do urlopów związanych z macierzyństwem w dwojaki sposób (art. 179¹ k.p. i art. 182^{1a} k.p.). Natomiast z przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie wynikają terminy, w jakich mają być składane wnioski o zasiłek macierzyński.

Sąd Rejonowy przytoczył również § 22 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokości oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków, wskazując, że dokumentami niezbędnymi do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy, jako okres urlopu rodzicielskiego – jeżeli zasiłek macierzyński za okres bezpośrednio poprzedzający okres objęty wnioskiem o udzielenie tego urlopu był pobierany przez tego ubezpieczonego – są: złożony w formie papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego uwierzytelnionego z wykorzystaniem kwalifikowanego certyfikatu lub profilu zaufanego ePUAP na elektroniczną skrzynkę podawczą Zakładu, wniosek ubezpieczonego złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego – w przypadku ubezpieczonego niebędącego pracownikiem.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Rejonowy powołał się na utrwalony dorobek judykatury Sądu Najwyższego, w którym przyjęto, że wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego, musi być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia, czyli musi poprzedzać początek okresu zasiłkowego. Takie stanowisko jest konsekwencją faktu, iż na gruncie przepisów Kodeksu pracy, znajdujących odpowiednie zastosowanie do sytuacji ubezpieczonych niebędących pracownikami, okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego równoważny okresowi urlopu rodzicielskiego musi przypadać bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku „za okres” równoważny dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu, natomiast

okres wypłaty zasiłku z tego ostatniego tytułu - bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku „za okres” równoważny podstawowemu urlopowi macierzyńskiemu. Ubezpieczony niebędący pracownikiem musi uwzględnić tę prawidłowość przy wskazywaniu początkowej daty kolejnego okresu zasiłkowego, a zwłaszcza przy obliczaniu upływu terminu do złożenia stosownego wniosku. Terminy przewidziane w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy zasiłkowej, jakie zostało wydane w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, są terminami zawitymi prawa materialnego (nie są terminami procesowymi), a więc ich istota sprowadza się do tego, że niedochowanie tych terminów czyni niemożliwym - na skutek upływu czasu - skuteczne dochodzenie roszczeń przez zainteresowanego. Konieczność złożenia przez osobę prowadzącą działalność pozarolniczą uprzedniego wniosku o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego można wyinterpretować z przepisów ustawy zasiłkowej. Nabycie prawa do zasiłku macierzyńskiego ograniczone jest zajściem odpowiedniego zdarzenia (ryzyka) ubezpieczeniowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, ewentualnie w okresie ochronnym. Podobnie jak wniosek o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego - wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego „za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego” (§ 18 pkt 2 rozporządzenia) lub „(...) urlopu rodzicielskiego” (§ 18a pkt 3 rozporządzenia) powinien być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia pieniężnego, tj. przed początkiem okresu zasiłkowego.

Powyższe stanowisko zdaniem Sądu Rejonowego zachowuje aktualność pomimo tego, że stan prawny uległ zmianie. O ile wskazane wyżej przepisy ustawy zasiłkowej uległy zmianie, zaś przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przestały obowiązywać, to przyjęte w nich regulacje znalazły odzwierciedlenie w przepisach przytoczonych powyżej, mających zastosowanie w niniejszej sprawie - mianowicie § 22 pkt 3 rozporządzeniu z dnia 8 grudnia 2015 r. W szczególności wymaga podkreślenia, że redakcja § 18 pkt 3 rozporządzenia z 2 kwietnia 2012 r., jak i § 22 pkt 3 rozporządzenia z dnia 8 grudnia 2015 r. – w zakresie, w jakim w jakim określają termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego – są w istocie tożsame.

Sąd Rejonowy zważył przy tym, że z prekluzyjnego charakteru tego terminu, przy całym zróżnicowaniu terminów zawitych w prawie cywilnym, wynika, że ich upływ powoduje niemożność realizowania ograniczonego tym terminem prawa. Po upływie terminu prekluzyjnego nie jest także dopuszczalne uwzględnienie powództwa (wniosku), jeżeli przepis nie przewiduje możliwości nieuwzględnienia przekroczenia terminu. Prekluzja jest brana pod uwagę z urzędu jako „stan prawny” roszczenia, zatem próba realizacji prawa po upływie ustalonego terminu skutkuje tylko tym, że właściwy organ (organ rentowy, a następnie sąd) rozstrzygają sprawę merytorycznie i - stwierdzając niedopuszczalność uwzględnienia wniosku - orzekają o jego oddaleniu. Podkreślił również, że podstawą przyznania świadczeń

z ubezpieczenia społecznego mogą być tylko i wyłącznie przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają bowiem charakter ścisły, bezwzględnie obowiązujący - stąd zarówno warunki nabycia prawa do świadczeń,

jak też wysokość tychże świadczeń i zasady ich wypłaty są sformalizowane. Wyłącza to możliwość wykładani tych przepisów z uwzględnieniem reguł słuszności.

Odnosząc powyższe na realia sprawy Sąd Rejonowy dostrzegł, że z przyczyn niezależnych od siebie złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego

za okres urlopu rodzicielskiego po terminie. Ten wniosek powinien być złożony najpóźniej

do dnia rozpoczęcia korzystania z tego okresu. Odwołująca chciała otrzymać prawo do tego zasiłku za okres urlopu rodzicielskiego od dnia 20 lipca 2018 roku. Wobec czego najpóźniej

do dnia poprzedniego tj. 19 lipca 2018 roku powinna złożyć taki wniosek. Jak wynika z ustaleń Sądu ten wniosek nie został złożony w terminie ze tego względu, że odwołująca w sierpniu 2018 roku złożyła wniosek do organu rentowego

o jednorazowe świadczenie z ubezpieczenia społecznego w Norwegii. Jednak ten wniosek nie został pozytywnie rozpatrzony i ostatecznie w lutym 2019 roku odwołująca dowiedziała się o tym, że nie otrzyma żadnego świadczenia z Norwegii. Powstał wobec tego stan, że odwołująca nie złożyła wniosku do organu rentowego w Polsce w przewidzianym terminie oczekując na rozpoznaje przez organ norweski wniosku o świadczenie. Mając jednak na względzie całokształt ugruntowanego w judykaturze i doktrynie poglądu termin ten określony rozporządzeniem w § 22 pkt 3 jest terminie prawa materialnego i jako taki nie podlega przywróceniu. Żaden przepis prawa nie przewiduje odpowiedniego zastosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu postpowania administracyjnego lub innego przepisu prawa m.in. ubezpieczeń społecznych dotyczącego przywrócenia terminu lub uznania, że taki wniosek został złożony po terminie, ale z przyczyn niezależnych od odwołującej.

Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że odwołująca się co prawda nie ponosi winy za to, że złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego po termin, co uczyniła 18 lutego 2019 roku, jednak brak jest podstaw do przywrócenia jej terminu do złożenia wniosku. Taki wniosek do organu polskiego powinna złożyć w lipcu 2018 roku, podczas gdy do organu norweskiego wystąpiła dopiero w sierpniu 2018 roku. W ocenie Sądu nie jest możliwe uznanie, że wniosek złożony w dniu 18 lutego 2019 roku jest wnioskiem złożonym w terminie ze względu na to, że złożenie po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych, jak już wskazano wyżej nie przewidują zasady słuszności przy ocenianiu - w sytuacji, gdy prawo nie dopuszcza przywracania terminu do złożenia wniosku. W związku z powyższym Sąd rozpoznający sprawę jest ograniczony przepisami prawa, które wiążą go w całości. Ponadto w żadnym z przywołanych wyżej judykatów Sąd rozpoznający sprawę nie znalazł sytuacji, w której odwołującej składającej po terminie wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego zostałyby przywrócony termin do złożenia tego wniosku lub uznane zostało, że taki wniosek był złożony w terminie. Sąd Rejonowy odniósł się również do zeznań odwołującej, wskazując, że odmówiono jej prawa do świadczeń z powodu niewystarczającego stażu zatrudnienia w Norwegii. Z ustaleń Sądu wynika, że odmowa prawa od świadczeń w Norwegii wynikała z anulowania zaświadczenia (...) i stwierdzeniem, że odwołująca się w tej sprawie nie była zatrudniona w rzeczywistości w Norwegii od 1 lipca 2017 roku do 5 kwietnia 2019 roku. Miało to wpływ na ustalenie, że odwołująca została uznana przez organ norweski, jako nieubezpieczona w ramach ubezpieczenia społecznego Norwegii w momencie urodzenia dziecka ze wskazaniem, że jest ubezpieczona w innym kraju. Z tego też względu nie znajduje akceptacji Sądu pogląd, że odwołująca uzyskała informację, że w przypadku odwołania się od decyzji organu norweskiego czekałby ją długi proces. Skoro odwołująca wystąpiła do ZUS o ustalenie właściwego ustawodawstwa i dalej postępować w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w Norwegii powinna kontynuować tę obraną drogę do uzyskania świadczeń i złożyć odwołanie, jeśli była przekonana o słuszności swojego stanowiska.

Z powyższych względów Sąd oddalił odwołanie, jako niezasadne mając na względzie, że wniosek o ustalenie prawa i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego został złożony po terminie. W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 ust. 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz okoliczność, że organ rentowy jest stroną wygrywającą w całości.

Apelację od powyższego wyroku złożyła w dniu 7 września 2020 r. strona odwołująca, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w całości. Pełnomocnik odwołującej zarzuciła skarżonemu wyrokowi:

1. błędne ustalenie okoliczności faktycznych polegające na tym, że:

- norweska instytucja zabezpieczenia społecznego anulowała zaświadczenie (...) ze względu na brak rzeczywistego zatrudnienia w Norwegii w okresach od 1 lipca 2017 r. do 2 września 2018 r. i od 3 września 2018 r. do 5 kwietnia 2019 r., co nie jest prawdą, gdyż z postanowienia NAV z 22 stycznia

2019 r. wynika, że organ ten anulował swoją własną decyzję z dnia 6 kwietnia 2018 r. (...), stwierdzając, że odwołująca jest członkiem norweskiego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 lipca 2017 r. do 5 kwietnia 2019 r., z tego powodu, iż w okresie zatrudnienia w firmie męża od 1 lipca 2019 r. do 11 grudnia 20-2017 r. odwołująca nie posiadała przychodu uprawniającego do świadczeń emerytalno-rentowych oraz że przebywała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 12 grudnia 2017 r. do 7 lutego 2018 r. (zwolnienie ciąży) nie uzyskując takiego przychodu i po zakończeniu zwolnienia udała się na urlop rodzicielski;

- odwołująca nie składała odwołania od decyzji anulującej jej zaświadczenie (...)
ze względu na ewentualną długotrwałość procesu, co nie jest prawdą, gdyż odwołująca nic takiego nie stwierdziła, natomiast na rozprawie w dniu 7 stycznia 2020 r. stwierdziła, że nie odwoływała się od decyzji norweskiej, gdyż otrzymała od adwokata informację,
iż z uwagi na niewypracowanie stażu byłaby to trudna sprawa do procesowania i nie otrzymała takiego świadczenia, w Norwegii nie otrzymała żadnego świadczenia związanego z rodzicielstwem oraz złożyła tylko wnioski o jednorazowe świadczenie
z tytułu urodzenia dziecka, które przysługuje w Norwegii matkom, które nie wypracowały prawa do zasiłku;
- odwołująca się nie wystąpiła w czerwcu 2018 r. do ZUS z przyznaniem jej prawa
do zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego dlatego, że w tym czasie dowiedziała się o możliwości wystąpienia o jednorazowe świadczenia z ubezpieczenia społecznego w Norwegii,
co nie jest prawdą, gdyż odwołująca nie wystąpiła z wnioskiem o zasiłek macierzyński dlatego, że decyzją polskiego ZUS i Norweskiego NAV nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu w Polsce, a podlegała w Norwegii na podstawie decyzji NAV
z dnia 6 kwietnia 2018 r. (...);

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów z dokumentów,
w szczególności postanowienia NAV z 22 stycznia 2019 r. oraz zeznań odwołującej, które prowadziły Sąd Rejonowy do mylnych wniosków, że niezłożenie wniosku
o przyznanie zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 20 lipca
2018 r. do 28 lutego 2019 r. w terminie nastąpiło bez winy odwołującej, podczas gdy niezłożenie tego wniosku nie było możliwe ze względu na niepodleganie polskiemu ubezpieczeniu społecznemu aż do dnia 13-14 lutego 2019 r., kiedy otrzymała postanowienie NAV o anulowaniu decyzji o podleganiu przez nią norweskiemu ubezpieczeniu społecznemu z 6 kwietnia 2018 r.;

3. naruszenie art. 182^(1a) § 1 k.p. w zw. z § 22 pkt 3 rozporządzenia MRPiPS z dnia 8 grudnia 2015 r. w zakresie informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa w zw. z art. 8 k.p. polegające na błędnym zastosowaniu tych przepisów, gdyż w przypadku odwołującej przewidziany w ww. rozporządzeniu termin złożenia wniosku przed udzieleniem urlopu rodzicielskiego odwołującej w ogóle nie obowiązywał, że ze względu na błędną decyzję NAV o podleganiu przez ubezpieczoną norweskiemu systemowi ubezpieczeniowemu
i wykluczeniu przez ZUS odwołującej z podleganiem polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych.

Na tle powyższych zarzutów pełnomocnik odwołującej wniósł o zmianę wyroku oraz zaskarżonej decyzji ZUS i przyznanie odwołującej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 20 lipca 2018 r. do 28 lutego 2019 r. oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz odwołującej. W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik podkreśliła, że najistotniejszą okolicznością w niniejszej sprawie jest to, że w dniach 13-14 lutego 2019 r. odwołująca otrzymała z NAV postanowienie z dnia 22 stycznia 2019 r. o anulowaniu decyzji z dnia 6 kwietnia 2019 r. W ocenie pełnomocnik oznacza to, że do dnia 13-14 lutego 2018 r. odwołująca nie podlegała polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych, a zaczęła mu podlegać dopiero po anulowaniu decyzji z 6 kwietnia 2018 r., co zaowocowało prawem do zasiłku macierzyńskiego wypłaconym przez ZUS. To zaś oznacza, że uprawnienie do złożenia wniosku o prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego

od 20 lipca 2018 r. do 28 lutego 2019 r. dla odwołującej powstało dopiero po dniu 14 lutym 2019 r. i dlatego odwołująca niezwłocznie, w dniu 15 lutym 2019 r., złożyła wniosek

z 15 lutego 2019 r. o przyznanie wszystkich zasiłków związanych z macierzyństwem.

Zdaniem pełnomocnik wcześniej prawo do złożenia takiego wniosku dla odwołującej nie istniał, gdyż podlegała norweskiemu ubezpieczeniu społecznemu i tym samym była wykluczona z polskiego systemu ubezpieczeń, w którym uczestnictwo reaktywowało się dopiero w dniu odebrania przez nią postanowienia NAV o anulowaniu decyzji z 6 kwietnia 2018 r. Pełnomocnik zaznaczyła również, że odwołująca wykazała się starannością, gdyż już latem 2017 r. roku prowadziła intensywne działania w ZUS i NAV w celu uzyskania potwierdzenia któremu systemowi ubezpieczeń podlega (apelacja k. 91-95 a.s.).

W odpowiedzi na apelację z dnia 20 października 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zastępowany przez pełnomocnika, wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając stanowisko w sprawie pełnomocnik odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazując, że wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy, jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, powinien być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia (początkiem okresu zasiłkowego) pod rygorem nieskuteczności. Powyższy termin ma charakter terminu zawitego, co uniemożliwia dochodzenie roszczeń i uzasadnia odmowę przyznania świadczenia (odpowiedź na apelację k. 107-109 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była niezasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy dokonał analizy materiału dowodowego, poczynił ustalenia w zakresie stanu faktycznego oraz zastosował przepisy, skutkiem czego zaskarżony wyrok zawiera trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Co do zasady, Sąd Okręgowy podziela dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku, przyjmując ustalenia i oceny tego Sądu za własne w myśl art. 387 § 2¹ pkt 1 i 2 k.p.c.

Argumentacja skarżącej skupiła się na zakwestionowaniu ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie przyczyn wniesienia wniosku o zasiłek chorobowy za okres urlopu rodzicielskiego po terminie. Stanowisko odwołującej w tym zakresie koncentrowało się na podkreśleniu,

iż z uwagi na wcześniejszą decyzję w przedmiocie podlegania norweskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych (decyzja NAV z dnia 6 kwietnia 2018 r.), ubezpieczona nie miała możliwości złożenia w ZUS wniosku o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego; taka zaś możliwość zaistniała w wyniku anulowania ww. decyzji postanowieniem NAV z dnia

22 stycznia 2019 r. (doręczonym odwołującej w dniu 13-14 lutego 2019 r.), w wyniku której została objęta polskim systemem ubezpieczeń społecznych.

Rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy nie podzielił jednak powyższego stanowiska, jak również podniesionych w apelacji zarzutów. W szczególności Sąd nie znalazł podstaw do stwierdzenia zasadności zarzutów błędnego ustalenia stanu faktycznego oraz naruszenia przepisów prawa procesowego. Osia zarzutów apelacji w tym zakresie

art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis ten wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów, polegającą na rozumowaniu w oparciu o wymogi wyznaczone przepisami prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Przeciwnieństwem swobodna ocena dowodów jest ocena dowolna, tj. taka, która nie znajduje oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy lub jest nielogiczna albo też sprzeczna z zasadami doświadczenia życiowego (zob. wyroki Sądu Najwyższego:

z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98; z 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99; z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 423/00). Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: postanowienie z dnia 11 stycznia 2001 r., I CKN 1072/99; postanowienie z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 1114/99; wyrok z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99). Z kolei błąd w ustaleniach faktycznych, zgodnie z poglądami orzecznictwa, następuje, gdy zachodzi dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do której dochodzi sąd na skutek przeinaczenia dowodu oraz wszelkich wypadków wadliwości wynikających z naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest zasadny wówczas, gdy sąd ustalił stan faktyczny w oderwaniu od zgromadzonych dowodów (tzw. błąd braku), jak i wtedy, gdy podstawą ustaleń faktycznych uczyniono wprawdzie wszystkie ujawnione w toku rozprawy dowody, lecz dokonano ich nieprawidłowej oceny z punktu widzenia zasad logiki, wskazań wiedzy czy doświadczenia życiowego (tzw. błąd dowolności). Zarzut ten jest zatem z istoty rzeczy powiązany z zarzutem naruszenia przepisów postępowania (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 stycznia 2016 r. I ACa 990/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 lutego 2013 r. V ACa 721/12).

W ocenie Sądu Okręgowego przy rozpoznaniu niniejszej sprawy przez Sąd Rejonowy nie doszło do uchybień spełniających wymienione wyżej cechy. W tym kontekście jako niezasadny oceniono zarzut błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy, że przyczyną anulowania zaświadczenia (...) przez norweską instytucję zabezpieczania społecznego było stwierdzenie braku rzeczywistego zatrudnienia w Norwegii na przełomie od lipca 2017 r. i kwietnia 2019 r. Ustalenie tej okoliczności wynikało z treści pisma NAV skierowanego do ZUS w dniu 5 marca 2019 r. (data wpływu, k. 44-45 a.s.), w której ww. norweska instytucja zabezpieczenia społecznego poinformowała organ rentowy o negatywnej weryfikacji statusu odwołującej jako osoby zatrudnionej w Norwegii w okresie od 1 lipca 2017 r. do 2 września 2019 r. oraz

od 3 września 2018 r. do 5 kwietnia 2019 r. Pełnomocnik skarżącej odwołała się wprawdzie do postanowienia NAV z dnia 22 stycznia 2019 r., wskazując, że zgodnie z tym pismem powodem anulowania decyzji z 6 kwietnia 2018 r. było ustalenie braku po stronie odwołującej w ww. okresach przychodu uprawniającego do otrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych (w tym w okresie od 12 grudnia 2017 r. do 7 lutego 2018 r. z powodu zwolnienia lekarskiego i przejścia na urlop rodzicielski), niemniej jednak w dalszej części uzasadnienia postanowienia decyzji NAV na podstawie powyższych okoliczności stwierdził, że odwołującej nie można uznać za pracownika norweskiego, co było jednym z warunków anulowanej decyzji z 6 kwietnia 2018 r. W tym też kontekście stwierdzenie przez Sąd Rejonowy „braku rzeczywistego zatrudnienia w Norwegii” w powyższym okresie należało uznać za zbieżne

z informacjami wynikającymi z przytoczonego wyżej postanowienia norweskiej instytucji ubezpieczeniowej w zakresie braku podstaw do uznania odwołującej za pracownika norweskiego. Nie były również zasadne zarzuty błędnych ustaleń w zakresie, w jakim miały dotyczyć oceny zeznań odwołującej. Na tle zacytowanego w apelacji fragmentu zeznań odwołującej mającego dotyczyć przyczyn niekwestionowania postanowienia NAV

w przedmiocie anulowania zaświadczenia (...) – które miały wynikać z udzielonych jej przez adwokata informacji, zgodnie z którą z uwagi na niewypracowania stażu „byłaby to trudna sprawa do procesowania” – Sąd Rejonowy był uprawniony do uznania, że zaniechanie odwołującej w tym zakresie było spowodowane ewentualną długością procesu. Również stwierdzenie, że odwołująca się nie wystąpiła do ZUS w czerwcu 2018 roku

z wnioskiem o przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego i zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego dlatego, że w tym czasie dowiedziała się o możliwości wystąpienia o jednorazowe świadczenia z ubezpieczenia społecznego

w Norwegii, stanowi bowiem dokładne odzwierciedlenie zeznań odwołującej zgodnie z protokołem rozprawy z 7 stycznia 2020 r. (k. 32 a.s.), z którego też dodatkowo wynika,

iz odwołującą chciała w pierwszej kolejności wykorzystać drogę przysługującą jej w Norwegii.

W konkluzji powyższego, Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który zgodnie z treścią apelacji, miał stanowić wypadkową powyższych uchybień skutkującą ustaleniem, iż niezłożenie przez odwołującą wniosku o przyznanie zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego od 20 lipca 2018 r. do 28 lutego 2019 r. w terminie nastąpiło bez winy odwołującej się. Takie stwierdzenie nie stoi w kolizji z twierdzeniem sformułowanym w dalszej części zarzutu, zgodnie z którym niezłożenie tego wniosku nie było w ogóle możliwe na niepodleganie polskiemu ubezpieczeniu społecznemu aż do dnia 13-14 lutego 2019 r., kiedy to odwołująca otrzymała postanowienie NAV o anulowaniu decyzji o podleganiu przez nią norweskiemu ubezpieczeniu społecznemu z dnia 6 kwietnia 2018 r. Uzasadnienie skarżonego wyroku nie zawierało przy tym okoliczności bądź rozważań Sądu Rejonowego w oparciu o które można by przyjąć, iż Sąd kontestuje powyższe stanowisko. Przeciwnie, Sąd Rejonowy wprost wskazał, że odwołująca złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego po terminie z przyczyn niezależnych od siebie, jednocześnie zaznaczając, że okoliczność ta była związana z oczekiwania na rozpoznanie wniosku o jednorazowe świadczenie z ubezpieczenia społecznego w Norwegii, co pośrednio potwierdza uznanie przez ten Sąd, iż odwołująca (wg. stanu na sierpień 2018 roku) pozostawała uczestnikiem norweskiego systemu zabezpieczenia społecznego.

Ostatecznie Sąd Okręgowy zważył również, że podnoszone w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego nie tylko nie podważyły ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy, lecz również w nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. W sprawie istotne było bowiem nie to z jakich przyczyn – zależnych bądź niezależnych od odwołującej – doszło do złożenia przez nią wniosku o przyznanie prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego z opóźnieniem, lecz to, że przedmiotowym wnioskiem został złożony po terminie.

W tym też zakresie Sąd Okręgowy w całości podzielił stanowisko Sądu Rejonowego – jako odzwierciedlające ugruntowane poglądy judykatury w tym zakresie, obszernie cytowane w uzasadnieniu skarżącego rozstrzygnięcia – zgodnie z którym wniosek ubezpieczonego niebędącego pracownikiem o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego musi być złożony przed rozpoczęciem korzystania z tego świadczenia, a więc musi poprzedzać początek okresu zasiłkowego. Powyższe stanowisko stanowiło pochodną zastrzeżeń co do kwestii regulacji obowiązujących w poprzednim niż obowiązującym w sprawie niniejszej stanie prawnym, a mianowicie przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r., poz. 1594), w kontekście delegacji ustawowej przewidzianej w cytowanym wyżej, nieobowiązującym już art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej. Sygnalizowane wyżej zastrzeżenia dotyczyły potencjalnego przekroczenia zakresu delegacji ustawowej poprzez określenie w przepisach rozporządzenia terminu na złożenie wniosku

o zasiłek macierzyński, mimo, iż przepis ten ustawy zasiłkowej nie przewidywał, aby minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego mógł w rozporządzeniu wykonawczym określić termin na złożenie wniosków o wymienione wyżej świadczenie. W wydanym na kanwie tych wątpliwości wyroku z dnia 24 marca 2015 r. P 42/13 Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że § 18 pkt 2 oraz § 20 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w brzmieniu obowiązującym od 9 maja 2012 r. do 25 listopada 2013 r., w zakresie, w jakim określają termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego, są zgodne z art. 59 ust. 15 ustawy

z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. W powyższej sprawie – podobnie jak w sprawie niniejszej – na tle poprzedniego stanu prawnego poddawano w wątpliwość skuteczność przepisów rozporządzenia z dnia 2 kwietnia 2012 r. w zakresie, w jakim określały termin do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego, z perspektywy zakresu delegacji ustawowej przewidzianej w art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zgodnie z przepisami ustawy zasiłkowej zasiłek macierzyński przysługuje w trakcie okresu

zasiłkowego, którym jest: 1) w wypadku pracowników - właściwy urlop, 2) a w wypadku innych ubezpieczonych - okres równoważny temu urlopowi. Okres ten ma przy tym korespondować zasadniczo, tzn. przynajmniej w założeniu (korygowanym wyraźnymi decyzjami ustawodawcy dotyczącymi w szczególności długości okresu zasiłkowego i trybu wypłacania zasiłków), z okresem faktycznego korzystania przez wnioskodawcę z zasiłku. W odniesieniu do pracowników korzystanie z zasiłku macierzyńskiego w okresie zasiłkowym gwarantują generalnie przepisy kodeksu pracy, uzależniając wprost realizację prawa do urlopu od wystąpienia ze stosownym wnioskiem podającym datę rozpoczęcia urlopu, która jest zarazem początkową datą okresu zasiłkowego. W odniesieniu natomiast do ubezpieczonych niebędących pracownikami tego rodzaju gwarancję stwarza zasadniczo taka interpretacja przepisów ustawowych i wykonawczych, zgodnie z którą osoby te winny składać wniosek o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego przed początkiem wskazywanego w nim okresu zasiłkowego. W odniesieniu więc do wszystkich świadczeniobiorców termin końcowy złożenia wniosku o przyznanie i wypłatę zasiłku musi przypadać najpóźniej w przededniu rozpoczęcia okresu, przez który zasiłek ów ma przysługiwać. Skoro – jak wskazywał dalej Trybunał – najpóźniejszy z możliwych ewentualnie do ustalenia terminów złożenia wniosku o przyznanie i wypłatę zasiłku macierzyńskiego wynika z ustawy, to zaskarżone przepisy rozporządzenia, wskazując jako graniczny w tym względzie ów najpóźniejszy termin, nie wprowadziły żadnej normatywnej nowości, a jedynie jednoznacznie wysłowiły to, co wyraził, choć nie wprost, ustawodawca. W tej sytuacji, w ocenie Trybunału, nie do utrzymania jest pogląd, że organ wydający rozporządzenie uzależnił skorzystanie z dobrodziejstwa ustawy zasiłkowej od zachowania nieznanego w ustawie terminu, wykraczając poza granice ustawowego upoważnienia i samodzielnie dokonując regulacji godzącej w prawa osób objętych ubezpieczeniem chorobowym. W badanym zakresie kwestionowane przepisy nie uzupełniają ustawy, nie normują materii przez nią pominiętych, w szczególności zaś nie rozbudowują przesłanek (warunków) przysługiwania i korzystania z zasiłku macierzyńskiego przez ubezpieczonych niebędących pracownikami, lecz jedynie uwyrażniają jedynie to, co z ustawy wynika.

W oparciu o powyższe należy zważyć, iż ustawa zasiłkowa nie wprowadza odrębnej regulacji w odniesieniu do pracowników i ubezpieczonych niebędących pracownikami, zaś jej art. 29 ust. 5 dotyczy zarówno pracowników, jak i ubezpieczonych z innego tytułu. Ci ostatni, chcąc skorzystać ze świadczeń zasiłkowych za kolejne okresy, tj. z zasiłku macierzyńskiego za okres określony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz z zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego, powinni - stosownie do § 18 pkt 2 i § 18a pkt 3 rozporządzenia z dnia

2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - przed terminem rozpoczęcia korzystania z tych zasiłków (najpóźniej w dniu poprzedzającym rozpoczęcie korzystania) złożyć w organie rentowym będącym ich płatnikiem wniosek o te świadczenia. Oczywiście jest przy tym, że niezłożenie wniosku przed terminem korzystania z zasiłku macierzyńskiego za okres określony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego powoduje, że wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego, nawet w przypadku złożenia go przed terminem korzystania z tego urlopu, musi być uznany za bezskuteczny, skoro warunkiem nabycia prawa do zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego jest uprzednie (w okresie bezpośrednio poprzedzającym ten okres) wykorzystanie prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego (art. 182^{1a} k.p.). Terminy przewidziane w § 18 pkt 2 (i § 18a pkt 3) rozporządzenia są bowiem zawitymi terminami prawa materialnego, które charakteryzują się tym, że ich niedochowanie uniemożliwia - na skutek upływu czasu - skuteczne dochodzenie roszczeń. Nie mają też do nich zastosowania przepisy kodeksu postępowania cywilnego (albo kodeksu postępowania administracyjnego) dotyczące uchybienia i przywracania terminu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 260/15).

Zasadnie przy tym Sąd Rejonowy wskazał, że powyższe stanowisko pozostaje aktualne mimo zmiany stanu prawnego, a cytowane wyżej regulacje zostały transponowane na przepisy obowiązujące w okresie objętym sporem w rozpoznawanej sprawie – to jest, art. 61b ust. 6 ustawy zasiłkowej oraz § 22 pkt 3 rozporządzeniu Ministra Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz

dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 87). W obu bowiem przypadkach wskazuje się na konieczność złożenia wniosku płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z zasiłku. Podobnie odpowiednikiem art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej jest art. 29a ust. 1 ustawy zasiłkowej, w myśl którego zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego. Zmianie uległ również termin na złożenie pisemnego wniosku o urlop rodzicielski, bowiem zgodnie

z art. 182^{1d} § 1 k.p. urlop rodzicielski jest udzielany na pisemny wniosek pracownika, składany w terminie nie krótszym niż 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu. Nie uległ natomiast zmianom charakter przepisów ustawy zasiłkowej w zakresie, w jakim wynikają

z nich cechy zasiłku macierzyńskiego wspomniane w przytoczonym wyżej uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2015 r., w tym w szczególności, że okres zasiłkowy zasadniczo powinien korespondować z okresem faktycznego korzystania przez wnioskodawcę z zasiłku.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do stwierdzenia powołanych w apelacji uchybień w zakresie prawa materialnego. Nie sposób natomiast, jak zdaje się wskazywać skarżąca, przyjmować, że w przypadku odwołującej termin na złożenie wniosku przed udzieleniem urlopu rodzicielskiego w ogóle nie obowiązywał bądź też miałby nie obowiązywać z uwagi na fakt następczego wyłączenia jej z norweskiego systemu zabezpieczenia społecznego i objęcie ubezpieczeniem w ramach systemu polskiego.

W szczególności w zakresie drugiego z wymienionych przypadków powstaje bowiem pytanie w jaki sposób należałoby liczyć okres zasiłkowy, a co za tym idzie, termin na złożenie wniosku o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego, który zgodnie z przytoczonymi wyżej rozważaniami upływa z dniem rozpoczęcia okresu zasiłkowego. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie, że możliwość złożenia takiego wniosku wskutek „reaktywacji” podlegania polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych wskutek wyłączenia z uczestnictwa w systemie zabezpieczenia społecznego innego państwa – co istotne, po dacie, w której ziściło się zdarzenie ubezpieczeniowe skutkujące rozpoczęciem okresu zasiłkowego – nosiłoby w istocie cechy przywrócenia terminu na wniesienie takiego wniosku, co też – wobec bezspornie zawitego charakteru terminu wniosku o zasiłek macierzyński i jednoczesny braku jakiegokolwiek regulacji ustawowej umożliwiającej jego przywrócenie, również w przypadkach szczególnych jak choćby w sprawie niniejszej – należy uznać za nieuzasadnioną wykładnię cytowanych wyżej przepisów.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że niezależnie od przyczyn tego stanu rzeczy, skoro prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego przysługiwało odwołującej od 2 marca 2018 roku do dnia 19 lipca 2018 roku, to najpóźniej w przededniu tego okresu winna złożyć wniosek o zasiłek za okres odpowiadający urlopowi rodzicielskiemu. Niezłożenie wniosku w powyższym terminie spowodowało wygaśnięcie uprawnienia i utratę prawa do tych świadczeń, bez możliwości jego przywrócenia.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy nie podzielił prezentowanej w apelacji argumentacji, uznając, że wyrok wydany przez Sąd I instancji zawiera trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Zdaniem Sądu, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, nie występują przesłanki zaskarżenia mogące ten wyrok wzruszyć. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając na rzecz organu rentowego od odwołującej kwotę 120 zł ustaloną na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Sędzia Małgorzata Jarząbek

ZARZĄDZENIE

(...)